Vazos karo dėl Švedijos sosto (Livonijos karo), pareikalavusio iš LDK daug kraujo ir pinigų.

Vytautas Aleksiejūnas

Baniškių kaimo Prahos grašių lobis

1994 m gegužės mėn. Vilniaus miesto Gvazdikų gatvės gyventojas Ivanas Petrulevičius, kasdamas griovį šalia gyvenamojo namo, apie 50 cm gylyje surado monetų lobį (pav.34). Monetos, matyt, buvusios sudėtos į audinį. Jo likučius ir dar 21 monetą pavyko aptikti vėliau, pakartotinio radimvietės tyrimo metu. Iš viso į LNM Numizmatikos skyrių pateko 992 monetos. Nuo monetų jas dengusią žalią patiną nuvalė šio muziejaus Restauravimo skyriaus restauratorė Ina Gaidamavičienė.

Lobyje surasti tik Prahos grašiai. Jie kaldinti Čekijos valdovų Karolio I (1346-1378) ir Vaclovo IV (1378-1419) valdymo metu. Karolio I vardas yra paminėtas 12-oje visų lobyje aptiktų Prahos grašių, tai sudaro tik 1,2% bendro monetų kiekio. Dauguma rastų monetų priskiriama Vaclovui IV. Šiam valdovui priskiriame ir daugiau kaip 50 vienetų labai nudilusių šio lobio monetų. Rastos monetos leidžia lobį datuoti XV a.

E. Ivanauskas knygoje "Lietuvos pinigų lobiai, paslėpti 1390-1865 metais" (V., 1995. P. 23) nurodo lobio radimo vietovę - Baniškius. Dabartiniu metu Baniškiai yra Vilniaus miesto dalis .

Giedrius Aleliūnas, Linas Kvizikevičius

Seredžiaus lobio radimvietės tyrinėjimai

1994 m. buvo atliekami archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai Jurbarko rajone Seredžiaus miestelyje. Šurfuojant senovės gyvenvietėje, 1 m^2 šurfe aptiktos 7 XVII a. pradžios monetos - lietuviški Žygimanto IV Vazos valdymo laikų dvidenariai, šilingai, lenkiškas to paties valdovo pusantrokas.

VERKIAI
BANIŠKIAI
VALAKAMPIAI
DVARČIONYS
KAIRĖNAI
ANTAKALNIS
VILNIUS
NAUJOJI VILNIA
Grigaičiai
Mickūnai
Skaistariai
Lyta
Pupojai
Galgiai
Gaidūnai
Pakalniškės
Didžiasalis
Jodeikiškės
Kyviškės
Dubrynišis
Dvarynėliai
Kijonys
Rukainiai
Nemėžis
Užusienis
Kirtimai
Kupreniškės
Lukšiai
Bajorai
Bukišiškis
Lindiniškės
Vaivyčiai
Kalnėnai
Kryžiokai
Jadvygiškės
Misionys
Matiškės
Antanėlių mišknas
Tapelių mišknas
Ožkiniai
Dvariškiai
Prudiškės
Gulbinai
Didžioji Nemė
Mažoji Nemė
Gulbinėlis
Gulbinai
Gulbinėlio e.
Tapelių e.
Juodžio e.
Ąžuolinė
Bezdonys
Bukakalnio mišknas
Rokantiškių mišknas
Rokantai
Gulbinų mišknas
Gulbinai
Pelkiškės
Vilnia
Lentvaris
Paneris
Liepkalnis
Veliučionys
Verbuvėlė
Sadkūnai
Paker
Kijonys
Rukainiai
Ruka
Ažuolinė
Tolkūnai
Motiejūnai
Trakų
Ukmergės
Molėtų
Švenčionių
Vilniaus
Alytaus
Kauno
Klaipėdos
Šiaulių
Panevėžio
Minsko
Gardino
Baltarusijos
Lenkijos
Latvijos
Rusijos
Federacijos
Kaliningrado
srities
A 16
A 15
A 14
A 1
A 2
E 28
E 85
E 67
E 272
E 262
E 28
E 67
E 85
E 272
E 262
E 28
E 67
E 85
E 272
E 262
E 28
E 67
E 85

Archeologinėse ekspedicijose paprastai randamos pavienės Jono Kazimiero valdymo laikų smulkios monetos - variniai šilingai. Didesnio nominalo bei kitų Lietuvos valdovų monetos randamos rečiau. Tokia gausi monetų koncentracija sukėlė įtarimą, ar vietovėje nėra paskleistas monetų lobis. Ištyrus 5 m^2 dydžio plotą, surinktos 79 monetos. Vėliau dar ištirtas 100 m^2 plotas, iš viso surinktos 454 lobio monetos.

1995 m. buvo toliau tęsiami tyrimai lobio radimvietėje. Ištirtas 90 m^2 plotas, surinktos 138 lobio monetos. Iš viso surinktos 592 monetos. Daugumos monetų vaizdeliai sunkiai įžiūrimi, monetos sulankstytos, aplūžusios. Monetų sąrašas pateikiamas abėcėlės tvarka pagal valstybes ir kaldinimo metus. Skaičius skliaustuose nurodo, kiek tokių monetų surasta.

BRABANTAS
Alberto ir Elžbietos $^1/_4$ patagono (be datos)

DANIJA
Kristijono IV 8 skilingai, 1608(4)
markė, 1612(1)

LENKIJA
Žygimanto IV Vazos denarai, 1621(3)
ternarai, 1624, 1626, 1627
šilingai, 1616, 1614, 1625
gražiai, 1612, 1623
pusantrokai 1615, 1616(2), 1620(6), 1621(5), 1622(16), 1623(18), 1624(9), 1625(6), 1626(4), 162?(4), 1625 metų varinė klastotė. Iš viso 59 vienetai
trečiokas, 1622
ortai, 1621, 1622

LIETUVA
Žygimanto I pusgrašis, 1513
Žygimanto IV Vazos dvidenariai: 1611(2), 1612, 1613(3), 1620(43),

1621(33), 1620-1621(12). Iš viso 94 vienetai

šilingai, 1614(1), 1616(3), 1617(7), 1618(5), 1618-1619(1), 1619 (8), 1622(2), 1623(42), 1624(21), 1625(8), 1626(3), 1627(1), 1622-1627(23). Iš viso 127 vienetai

grašiai, 1625(2), 1626, 1627

PRŪSIJA

Georgo Vilhelmo šilingai, 1625(3), 1626, 1627(4)

pusantrokai, 1621, 1622(5), 1624(3), 1626(2)

ortai 1621, 1622

RYGA

Žygimanto III Vazos šilingai, 1598(2), 1604, 1606, 1607, 1611(2), 1612(4), 1613(2), 1614, 1611-1614(4), 1615(8), 1616(7), 1617(7), 1618(21), 1619(16), 1615-1619(3), 1620(42), 1621(29), 1622(4), neaiškių metų 56 vienetai. Iš viso 211 vienetų

Gustavo II Adolfo šilingai, 1620, 1621(4), 1624(3), 1625(13), 1626(4), 1627(3), 1621-1627(3), neaiškių metų 14 vienetų. Iš viso 45 vienetai

pusantro šilingo, 1623(1)

RUSIJA

Ivano IV kapeika (1547-1584)

Ankstyviausia lobio moneta yra Žygimanto I 1513 metų pusgrašis. Tačiau lobis pradėtas kaupti ne anksčiau kaip XVII a. pradžioje ir paslėptas 1627 m. Lobis daugiausia sukauptas iš smulkių pinigų - labiausiai apyvartoje paplitusių monetų. Šis lobis - tai 1982 m. Seredžiuje aptikto lobio (E.Ivanauskas. Lietuvos pinigų lobiai, paslėpti 1390-1865 metais. V., 1995. P.90) sudėtinė dalis. Tiriant lobio radimvietę, joje buvo aptikta ir daugiau monetų, negu nurodyta straipsnyje. Jos yra vėlesnio laikotarpio ir lobiui nepriklauso. Šios monetos ateityje bus paskelbtos atskirai.